

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Ahi Evran University (Turkey)
TESOL – Ukraine

НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ В МОВІ І КУЛЬТУРІ

Збірник наукових праць

Київ 2019

УДК 821.09(100)(082)
НЗ5

Національна ідентичність в мові і культурі: збірник наукових
НЗ5 праць / за заг. ред. А.Г. Гудманяна, О.Г. Шостак. - К.:Талком, 2019. - 318
с.

ISBN 978-617-7685-68-4

Збірник містить тексти доповідей XII Міжнародної конференції з питань національної ідентичності в мові і культурі, що відбулася 22-23 травня 2019 року на кафедрі іноземних мов і прикладної лінгвістики факультету лінгвістики та соціальних комунікацій Національного авіаційного університету (м. Київ, Україна).

УДК 821.09(100)(082)

Головний редактор:

А.Г. Гудманян, доктор філологічних наук, професор
(Національний авіаційний університет, Україна)

Редакційна колегія:

Е. Акіллі, доктор філософії (Історія), академік

Агі Євран університет, Киршехір (Туреччина)

О. В. Артюшкіна, кандидат наук з лінгвістики, доцент
(Університет Жан Мулен Ліон 3, Франція)

Н. О. Висоцька, доктор філологічних наук, професор
(Київський національний лінгвістичний університет, Україна)

Р. І. Дудок, доктор філологічних наук, професор
(Львівський національний університет імені Івана Франка, Україна)

Ю. Л. Мосенкіс, доктор філологічних наук, професор,
(Київський національний університет імені Тараса Шевченка,
Україна)

А. І. Раду, кандидат філологічних наук, доцент
(Львівський національний університет імені Івана Франка, Україна)

А. В. Чеснокова, професор
(Київський університет імені Бориса Грінченка, Україна)

О. Г. Шостак, кандидат філологічних наук, доцент
(Національний авіаційний університет, Україна)

С. М. Ягодзінський, доктор філософських наук, професор
(Національний авіаційний університет, Україна)

*Рекомендовано до друку Вченою радою факультету лінгвістики та соціальних комунікацій
Національного авіаційного університету (протокол № 3 від 15 травня 2019 р.)*

ISBN 978-617-7685-68-4

© Колектив авторів, 2019

© Національний авіаційний університет, 2019

Наталія Березнікова

Національний авіаційний університет

м. Київ

**НАБУТТЯ ДОСВІДУ МОЛОДИМ ПОКОЛІННМ ІНДІАНЦІВ У
КІТЧЕВОМУ ПОЛЬОТІ ЯК МАРКЕРИ ПРОСТОРОВОЇ ТА
ЧАСОВОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В ТВОРАХ ШЕРМАНА АЛЕКСІ**

Сучасна літературні твори індіанських письменників Північної Америки представляють особистісного погляду на історію корінної землі та населення автохтонного населення, на боротьбу в умовах кризи ідентичності. Із синтезом літературних рішень для виживання нащадків, які акцентовані на збереження «свого» та розвинення

нового погляду щодо питання виживання в просторі та часі цінностей культури «іншого», збереження своєї ідентичності як протидія до «білого населення, яке намагається асимілювати індіанців, криється джерело небезпеки втрати національного зерна» [1, с.16].

Дослідниця О. Шостак запевняє «загроза національній ідентичності почувається як соціально-психологічний фактор динаміки свідомості, культурної, соціальної поведінки людей, що належать різним культурним ареалам [5, с.137].

Сучасному наративу корінних письменників, відповідно до досліджень літературознавців, притаманні ознаки просторово-часової структури. Дослідники вказують, що «з двох означених критеріїв просторова структура відіграє значно важливішу роль, ніж часова. У її основу покладена приналежність до конкретного простору, землі, та її ландшафту. <> Елементами цього виду ідентичності є знання про специфіку власної території й усвідомлення себе її членом, а також оцінка якостей власної території, таким чином вибудовувалась система національних координат» [5, с.68, 69].

У творах Шермана Алексі людина постійно взаємодіє із світом, який її оточує та й з людським соціумом. Змістовність такої взаємодії героїв змінюється в межах парадигми простору та часу, відповідно до сучасного ландшафтного локусу та часового континіуму. Протистоянням до білого світу, Ш. Алексі та його герої підтверджують активне ставлення до проблем резервації Кер д'Аллен (Спокан) штату Вашингтон та життя корінного населення Північної Америки. Через літературну творчість Шерман Алексі намагається розбудити слабих духом та на своєму прикладі демонструє, що потрібно йти вперед, бігти вперед й не зупинятись.

Особистий алгоритм виживання корінних жителів за сучасним індіанським поетом, письменником та сценаристом Шерманом Алексі складається із таких важливих чинників як сміх та уява, які він використовує в творах. Вони наче запатентовані автором засоби для боротьби корінних за існування та збереження їх роду, що за допомогою різнобарвного гумору освітлюють та загострюють літературні проєкції дійсного соціального становища індіанської молоді на резерваціях й в містах як підходи до виживання в умовах політики мейнстриму.

В своїх роботах письменник – постмодерніст використовує гумор, який привертає увагу читача до проблем корінних народів. Задля виживання героїв Шерман Алексі запозичив почуття гумору «чужого», що стало міцним інструментом боротьби, тому що люди, які сміються, більш схильні слухати.

Твори Шермана Алексі разом із доброзичливим гумором до корінних жителів Північної Америки маркуються стьобом та кітчем, які привносять більш колючий та болючий сенс по відношенню до сучасного соціального становища нащадків автохтонного населення яким може бути постмодерна іронія, пародія, сатира [6].

Аспект взаємозв'язку просторово-часової ідентичності молодого покоління індіанців в набуває нового акценту в романі-подорожі «Політ (Flight)». Головний герой письменника підліток Зітц (Zitz) має міцний стрижень, схильний до супротиву обставинам. Цього його навчило життя безбатьченка. Ще при народженні він не отримав з боку молодого батька-індіанця підтвердження батьківства, а саме не надав дитини статусу в американському соціумі. Відповідно, залишившись, без спеціальної соціальної підтримки змалечку, а дуже скоро, залишившись й без матері, хлопець-сирота та почав свій похід-поневір'яння по притулках та родинам, які брали його на виховання.

Пошук героя багатовекторний, оскільки переслідує багато напрямлень його справжньої та уявної подорожі. Цей шлях присвячено пізнанню підлітком свого корінного індіанського зерна, через участь в пограбуванні банку із зброєю, через пошук батька й травестію із відомими та невідомими персонажами в просторово-часовому континенті, знайдення дружнього родини та домівки, де біла жінка по справжньому в ньому зацікавлена, де б йому були раді, та сам процес зцілення а саме .

Дихотомія ідентичності «Я – Ми» стає одним із головних векторів подорожі-пошуку. В кожному епізоді роман, проходячи скрізь реальні та уявні просторово-часові маркери, індіанський підліток проводить дослідження своєї ідентичності. Зітц під час подорожі намагається ототожнити своє «Я» із ідентичністю «Ми». Відштовхуючись від своєї ідентичності індивідуальної та шукаючи свою схожість із ідентичністю колективною, а саме кореневою, та як кітчевий експеримент, мультинаціональну, де помічниками індіанському підлітку стали стьоб та кітч кітчу [2].

Іншим вектором подорожі-пошуку індіанця стає реалізація в умовах просторово-часового континууму його особистісної потреби зцілення. Це як шлях до перемоги над посттравматичним синдромом від фізичного та морального знування від оточення де він жив, та відновлення себе через зцілення і загоєння духовних ран як прощення свого родового коріння, а саме батька. Перетинаючи кітчеві реальні та уявні локуси подорожі, індіанець наче проходить через східні, західні, південні та північні двері стародавнього індіанського племені Крі [3].

Підхід Шермана Алексі до алгоритму перетинання просторово-часових маркерів реальних та уявних історій одним індіанським підлітком представляє авторське Коло зцілення та відродження молодого покоління корінних народів Північної Америки. Цей політ слугував герою роману шляхом до зцілення та знайдення свого життєвого корінного стриження.

Кітчева просторово-часова подорож соціального роману Шермана Алексі «Політ» пробуджує та збентежує ідентичність корінної молоді в умовах сучасного американського суспільства, торкається проблем існування та виживання молоді, збереження ідентичності та культури корінних народів Північної Америки.

Література

1. Базова В.І. «Дихотомія – чорношкірий США» в романі Пола Бітті «Запроданець»/ В.Базова //Науковий вісник МНУ імені В.О. Сухомлинського. Філологічні науки (Літературознавство): – Миколаїв – 2018. – Вип. №1 (21). – С.12–16.
2. Березнікова Н.І. Стъоб як виявлення корінної ідентичності у творчості Шермана Алексі / Н.Березнікова // Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах : зб. наук. праць. – К.: Університет «Україна», 2018. – Вип. 37. – С. 100–108.
3. Шостак О.Г. Вчення про священне коло як шлях до подолання національного травматичного синдрому у творчості американських та канадських письменників індіанського походження / О. Шостак// Сучасні літературознавчі студії. Літературний дискурс: транскультурні виміри: зб. наук. праць. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2015. – С.613–623.
4. Шостак О.Г. Просторова ідентичність Черокі у романі Діани Глансі «Відштовхуючи ведмедя. Роман про стежину сліз» / О. Шостак/ Національна ідентичність в мові та культурі: зб. наук.

праць / за заг. ред. А. Г. Гудманяна, О. Г. Шостак. – К. : Талком, 2018. – С.68–71.

5. Шостак О.Г. «Опозиція «Свій – Чужий» у сприйнятті національної ідентичності корінних жителів Північної Америка/ О. Шостак // Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Філософія. Культурологія: Збірник наукових праць. – Вип. 1 (25). – К.: НАУ, 2017. – С.137–143.

6. Alexie, S. Flight: a novel /Sherman Alexie. – Grove/Atlantic, Inc., 2007.